

Temat: **Mieszkaniec Księżycy**

Czas zajęć:

decyduje nauczyciel

Cele ogólne:

- pogłębianie i poszerzanie wiedzy o otaczającym świecie
- doskonalenie techniki rachunkowej
- doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem
- doskonalenie umiejętności logicznego myślenia i rozwiązywania problemów
- rozwijanie umiejętności redagowania wypowiedzi ustnych i pisemnych
- poznawanie legend
- poznawanie rozmaitych technik plastycznych
- kształtowanie postaw i cech sprzyjających samodzielnemu uczeniu się
- wdrażanie do samooceny

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wykona działania na mnożenie i dzielenie w zakresie tabliczki mnożenia
- zredaguje dialog
- zapozna się z treścią „Legendy o Panu Twardowskim”
- wykona pracę plastyczną techniką mokre w mokrym
- zapozna się ze sposobami mnożenia przez 9
- podejmuje próbę samooceny swojej aktywności na zajęciach według konkretnych kryteriów

Metody nauczania:

Rozmowa kierowana, praca z tekstem, pokaz, ćwiczenia, technika mokre w mokrym, zabawy ruchowe.

Formy organizacji zajęć:

Praca w parach, indywidualna jednolita i zróżnicowana, zbiorowa praca jednolita.

Środki dydaktyczne:

- mapa Polski
- plansze do ćwiczeń rachunkowych
- rekvizyty do wykonywania „czarodziejskich sztuczek”
- farby akwarele, pędzle grube do rozprowadzania wody, kartki z bloku technicznego, woda, flamastry, pisaki
- tekst „Legendy o Panu Twardowskim”
- tekst wiersza „Księżyc raz odwiedził staw” J. Brzechwy
- tablica interaktywna

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie.
2. Wykonanie łamigłówki, aby dowiedzieć się, co będzie tematem dnia – karta pracy (Załącznik 2).
3. Przypomnienie poznanych legend o Krakowie. Dzieci na podstawie ilustracji zamieszczonych na tablicy krótko przypominają legendy.
4. Wzorowe czytanie przez nauczyciela treści „Legendy o Panu Twardowskim” (Załącznik 1) połączone z wyjaśnianiem niezrozumiałych słów i zwrotów.
5. Rozmowa na temat przeczytanego tekstu:
  - wyszczególnienie bohaterów legendy,
  - określenie miejsca akcji,
  - wyszukanie na mapie Polski miasta Krakowa – określenie położenia naszej miejscowości względem Krakowa,
  - wyszukanie w tekście legendy dialogów i odczytanie ich – przypomnienie, w jaki sposób zapisywane są dialogi, co to jest dialog,
  - wyszukanie w legendzie elementów prawdziwych i fikcyjnych.
6. Zabawa ruchowa „Rakieta”.
Zabawa ruchowa rakieta – opis:
Dzieci stoją w kręgu. Klaszczą wolno w ręce i tupią, jednocześnie pochylając się raz w lewą, raz w prawą stronę. Potem przyspieszają tempo klaszania i tupania, klaszczą i tupią coraz szybciej. Obracają się. Szybko uderzają dłońmi w kolana. Prawą dłonią zataczają kółka przed nosem i jednocześnie „bzyczą”. Podskakują, wyciągają ręce do góry z okrzykiem: Hura!!! (rakieta wystartowała, zabawę można powtórzyć).
7. Mnożenie przez 9 – ćwiczenia. Zamiast zapamiętywać wyniki mnożenia przez 9, możemy posłużyć się następującymi praktycznymi sposobami obliczeń:
  - **Palcówka**
Wyciągamy przed siebie obie dłonie (grzbietem ku górze), palce wyprostowane. Jeśli mnożymy 9×2 , to zginamy drugi palec licząc od lewej strony (czyli serdeczny palec lewej dłoni). Wyprostowane palce znajdujące się po lewej stronie od zgiętego palca wskazują ilość dziesiątek (1). Wyprostowane palce znajdujące się po prawej stronie od zgiętego palca wskazują ilość jedności (8). Wynik widać „jak na dłoni” – 18.
Jeśli mnożymy 9×6 , to zginamy szósty palec licząc od lewej strony (czyli kciuk prawej dłoni). Wyprostowane palce znajdujące się po lewej stronie od zgiętego palca wskazują ilość dziesiątek (5). Wyprostowane palce znajdujące się po prawej stronie od zgiętego palca wskazują ilość jedności (4). Wynik: 54.

- **Wyliczanie**

Wynik mnożenia przez 9 obliczamy następująco:

- ilość dziesiątek (wyniku) otrzymujemy odejmując 1 od liczby mnożonej przez 9; zastanawiamy się ile trzeba do otrzymanej liczby dodać, aby otrzymać 9 – to nasza liczba jednośc.

Przykłady:

$$9 \times 4 = 36$$

3 dziesiątki, bo $4 - 1 = 3$ 6 jednośc, bo $3 + 6$ da nam 9

$$9 \times 8 = 72$$

7 dziesiątek, bo $8 - 1 = 7$ 2 jednośc, bo $7 + 2$ da nam 9

- zamiast mnożyć liczbę (np. 5) przez 9, mnożymy ją przez 10 i odejmujemy od wyniku tę liczbę (5)

Przykłady:

$$6 \times 9 = 54, \text{ bo } 6 \times 10 = 60, \text{ a } 60 - 6 = 54$$

$$3 \times 9 = 27, \text{ bo } 3 \times 10 = 30, \text{ a } 30 - 3 = 27$$

Próby obliczeń wykonywane przez uczniów – praca w parach (jedno dziecko podaje czynniki, a drugie pokazuje jak oblicza iloczyn; później zmiana ról). Te wyliczenia początkowo mogą wydawać się skomplikowane, ale gdy dziecko zrozumie zasadę i dobrze dodaje oraz odejmuje w pamięci, to czasem woli wyliczanie od zapamiętywania wyników.

8. Rytmiczne recytowanie tekstu wiersza „Księżyc raz odwiedził staw” J. Brzechwy (pokazywanie rytmu ruchem według pomysłu dzieci) – tekst na tablicy multimedialnej.

Księżyc raz odwiedził staw

Bo miał dużo ważnych spraw

Zobaczyły go szczupaki:

„Kto to taki? Kto to taki?”

Księżyc na to odrzekł szybko:

„Jestem sobie złotą rybką!”

Słyszac taką pogawędkę

Rybak złowił go na wędkę

Dusił całą noc w śmietanie

I zjadł rano na śniadanie

9. Przygotowania do wykonania pracy plastycznej ilustrującej „Legendę o Panu Twardowskim”:
  - nakrycie ceratami stolików, przygotowanie przyborów plastycznych,
  - planowanie co będzie przedstawiała ilustracja,

- wybór kolorów,
- wykonanie pracy.

MALOWANIE NA WILGOTNYM PAPIERZE (MOKRE W MOKRYM).

Kartkę z bloku rysunkowego nawilżamy wodą. Na mokrej powierzchni malujemy akwarelami. Kolory powinny się zlewać i łączyć ze sobą, tworząc jednocześnie ciekawe wzory. Obrazek po wyschnięciu ma bardzo delikatne barwy i lekko zaznaczone kontury przedmiotów. Technikę tę można wykorzystać, przygotowując papier do wycinanek lub tło obrazu.

10. Zabawa w „czarodzieja”:
Zapraszanie dzieci, aby zabrały ze sobą rekwizyty potrzebne im do przygotowanych przez siebie „czarodziejskich sztuczek” i usiadły w kręgu na wykładzinie.
Dzieci prezentują przygotowane „sztuczki” i uczą innych ich wykonania.
11. Układanie kilku zdań dialogu.
Odtworzenie fragmentu poznanej „Legendy o Panu Twardowskim” na tablicy interaktywnej – fragment powinien zawierać dialogi:
  - Przypomnienie co to jest dialog.
  - Jak zapisywany jest dialog w tekście.
  - Dzieci dobierają się parami – układają dialog z Panem Twardowskim i zapisują go w zeszytach.
  - Odczytywanie dialogów przez chętne pary.
12. Prezentowanie przez dzieci wykonanych prac plastycznych. Zrobienie wystawy prac.
13. W podsumowaniu dnia dzieci dokonują samooceny, biorą pod uwagę: swoją aktywność, zainteresowanie zajęciami, komunikowanie się z nauczycielem i innymi dziećmi.

Załącznik 1 do tematu Mieszkaniec Księżyca:

Legenda o Panu Twardowskim*

Wiele wieków temu w Krakowie żył pewien szlachcic. Nazywał się Jan Twardowski. Był on człowiekiem wykształconym, kochał książki, kochał naukę. Interesowała go magia i alchemia, jednak po wielu latach badań uznał, iż czary nie są możliwe bez udziału sił nadprzyrodzonych. Odnalazł więc Twardowski w swoich księgozbiorach tomy traktujące o przywoływaniu diabłów i zastosował znajdujące się w nich wskazówki. Po odprawieniu rytuałów świece w komnacie, w której przebywał uczony przogasły, a oczom Twardowskiego ukazał się wysoki, szczupły i ubrany na czarno diabeł. Na głowie miał małe czarne różki, palce rąk zakończone ostrymi szponami, kopyta zamiast stóp i kosmaty ogon wiszący z tyłu. Czart spojrział na człowieka i uśmiechnął się przebiegle odsłaniając swoje ostre zęby. Odczytał myśli uczonego i wiedział, że zyskał właśnie kolejną duszyczkę do swoich piekielnych kotłów.

Zapytał więc: - Czym mogę służyć, panie Twardowski?

Twardowski opowiedział krótko o swoich badaniach nad magią i pragnieniu czynienia prawdziwych czarów. Czart zapewnił, iż marzenia człowieka już niedługo się spełnią. Wystarczy tylko podpisać diabelski cyrograf, na mocy którego Twardowski miał oddać swoją duszę czartowi. Szlachcic przejrzał zamiary biesa i tak rzekł: - Oferta twoja, diable, jest wielce szczodra. Pozwól, że skrócę twoje oczekiwania na moją duszę i dodam do cyrografu zapis, iż będziesz mógł mnie zabrać jak tylko zjawię się w Rzymie. Długo nie będziesz czekał, bo za kilka tygodni planuję odbyć pielgrzymkę do tego miasta. Czart wielce się ucieszył z dodatkowego zapisu i z tego, że już niedługo zdobędzie nową duszę. Nie wiedział jednak, że Twardowski wcale nie ma zamiaru odwiedzania Rzymu. Chwilę później cyrograf został podpisany przez obie strony. Diabeł miał służyć człowiekowi w czynieniu każdej magii, jaką ten tylko sobie wyduma. Zacierał ręce, bo zadanie powinno być niezwykle proste i przyjemne. Dusze ludzkie są przecież krnąbrne, chciwe i złe, a szlachcic na pewno wykorzysta diabelską magię do niecnych celów.

Twardowski z nowymi mocami ruszył w podróż po Rzeczpospolitej. Magią stworzył ogromnego koguta, którego dosiadał jak rumaka i odwiedzał polskie wioski i miasta. Jakież było zdziwienie diabła kiedy czarownik zaczął używać diabelskich mocy do czynienia dobra.

Mistrz w magiczny sposób ludzi leczył, zwierzęta uzdrawiał. Raz nawet zjawy z domu burmistrza Bydgoszczy przepędził, a samego włodarza cudownie odmłodził. Rosły więc bogactwo i sława Twardowskiego w Rzeczypospolitej. Pewnego dnia sam król Zygmunt August wezwał go do siebie i poprosił go o pomoc w przywołaniu ducha zmarłej królowej. Czarnoksiężnik oczywiście zadaniu podołał przywołując obraz kobiety na jednym z pałacowych luster, czym ogromną łaskę u króla uzyskał.

Złościł się diabeł, bo minęły już nie tylko tygodnie od dnia podpisania umowy, ale i miesiące, i lata. Twardowski zaś, ani myślał do Rzymu się udać. Myślał więc czart i myślał, aż wpadł na pomysł. Przemienił się w chłopa i przyszedł do Twardowskiego z prośbą o pomoc w uzdrowieniu niby to chorej matki. Czarnoksiężnik oczywiście zgodził się pójść z wieśniakiem do pobliskiej gospody, gdzie miała leżeć chora kobieta.

Kiedy tylko przekroczyli próg karczmy, diabeł przybrał swoją prawdziwą postać, zaczął się głośno śmiać i rzekł: - Mam cię teraz, panie Twardowski. Dusza twa do mnie należy. Warunków umowy w końcuś dotrzymał. Karczma ta Rzym się nazywa!

Czarnoksiężnik zbladł i zaczął przeklinać swoją nieuwagę. Jednak działać trzeba szybko, bo diabeł już go porwał w górę i wysoko nad ziemią do piekła niesie. Sprawa poważna, z diabłem nie ma już żartów, postanowił więc Twardowski modlitwę do Matki Świętej odmówić. Już po pierwszych słowach czart widocznie osłabł. Kiedy modlitwa dobiegała końca diabeł cierpiał już takie katusze, że krzyknął i upuścił swoją zdobycz, a potem do piekła uciekł.

Tak się stało, że w tym momencie akurat przelatywali nad księżycem i tam właśnie spadł Twardowski. Podobno siedzi tam do dnia dzisiejszego i tęsknie obserwuje Ziemię i ukochaną Rzeczpospolitą.

Załącznik 2 do tematu Mieszkaniec Księżycy:

KARTA PRACY

Wykonaj działania:

3	x	6	=		W
5	x	3	=		T
4	x	5	=		A
3	x	2	=		P
3	x	3	=		A
7	x	4	=		S
4	x	3	=		N
4	x	8	=		I
3	x	8	=		D
6	x	5	=		K
3	x	7	=		R
5	x	5	=		O
3	x	9	=		W

Ułóż wyniki rosnąco (przypominamy, co to znaczy):

3													
P													